

Um orðaskifti

Oddagrein

SYND at siga, at tað er lætt at fáa nakað almentorðaskifti í lag í hesum landi. Hetta er ikki nakað nýtt, tí leita vit aftur í tíðina, so siggja vit, at tað altíð hava verið fá og tey somu, sum hava luttið. Um orðaskifti til hetta er tann siðurin, sum serstakliga "Gamla Dimma" hevur fostrað og húsar í meira enn 100 ár við sínum mongu dulnevndu lesara-brøvum er ilt at siga. Men givið er, at hetta hevur havt ávirkan á almenna kjakið. Mong eru tey, sum ikki hava viljað sett sitt navn undir greinar, skal tað hava verið aftursvar til eitt dulnevnt orðaskifti. Vitandi, at tað eru ymsar meiningar um júst hetta fyrbrigdi, so mugu vit viðganga, at orðaskifti í teimum góðu árunum í 70-unum og 80-unum hevur verið sera avmarkað. Alt ov fá hava viljað luttið í kjakinum um tær stóru útbýggingar, sum hava verið. Politikaramir hava í mongum førum - heldur enn at viðgera innihaldið í málunum - tosað um raðfesting og um at sleppa upp í part at gera iløgur í sínum lokala øki.

TÁ tað so hava verið fólk, sum veruliga hava torað at sagt sína hjartans meining, so eru ter vorðin trumlað niður av teimum ráðandi ella heilt tagd burtur. Oftast hetta seinasta. Tú hevur havt nøkur fólk, sum kortini ikki eru givin, og eru hesi so aftur vorðin stemplað sum serskeltar ol. Tað er sum um at jante-lógin hevur fasttikið á okkum. Hetta at tú skal ikki halda teg vera nakað. Tú skal tiga.

TAD er sjálvandi so lætt at vera eftirlókur, men álvaratos, tað hevði kanska verið øðrvísi statt, um vit høvdu eitt veruligt orðaskifti. Høvdu vit havt fingið so mong flakavirki og skip, um tey mongu, sum sita inni við vitan og royndum, høvdu latið við seg koma og sagt sína hugsan! Tað er so farið, men spurningurin er um vit ikki kunnu læra av hesum.

NETTUP tann spurningin nemur Finnur Helmsdal við í grein í blaðnum í gjár, har hann sóknast eftir einum orðaskifti um oljuna. Hann sigur, at hetta orðaskiftið heilt hvarv og eftirlýsir tí. Slíkt orðaskifti hevur verið ógvuliga avmarkað, og tað kann sjálvandi vera tí, at grundarlagið undir tí - tann stóra frágreiðing, sum Oljuráðleggingarnevndin ger til myndugleikarnar - enn ikki er klár. Greinskrivarin heldur, at vit hava ikki sett og enn minni svarað spurninginum, um vit skulu hava eina oljuvinnu ella ikki. Vit vilja fegin lata orð hansara fara víðari á hesum stað og vilja gera okkara til at bæta um hetta. Uppgáva okkara er tó fyrst og fremst at leggja fram so nógv upplýsingar sum tilber - fyrri og ímóti eini oljuvinnu - positivar og negativar avleiðingar osfr. soleiðis at tað kann vera eitt ikast til tjakið. Tað skal vera vón okkara, at okkurt fer at spyrjast burtur úr og vóna vit, at tað nettup í hesum árinum fer at verða sett hol á orðaskiftið um oljuna.

Sosialurin

LUFFI - eitt PC spæl um astma

Luffi er ein lítill luftbløðra, sum ferðast víða um. Tí veit Luffi alt um, hvussu lunguni siggja út innan. Hann hevur jú verið har sjálvur. Luffi veit somuleiðis, hvussu lunguni siggja út á teimum, sum hava astma.

Soleiðis verður diskilin startaður.

Diskilin verður tendraður við at skriva »Luffi« í DOS á telduni, og sløkt verður við at velja »Afslut« í Menu. Um tú vilt leggja spælið inn á harddiskin hjá tær, skrivur tú INSTALL + harddisk navnið (t.d. INSTALL C:).

Sjá »systemkrøv« síðst í hesum faldaranum.

Hvat er astma?

A diskilun er fyrst ein undirvísingarpurtur »Hvat er astma?«

Her kanst tú saman við barni timum siggja, hvat hendir í lungunum á sjúklingi við astma.

Tú lærir somuleiðis hvussu heilivágur virkar, og hvussu lungnafunktionin verður mátad.

Er titt barn allergískt, er ætlanin at tit saman skulu finna tey ting, sum barn titt ikki tolir.

Við millumbils tangentinum kanst tú antin seta ein reyðan ring um tey tingini, sum barn titt ikki tolir, ella strika ringin aftur.

Tað er neyðugt, at tit saman hava verið ígjøgnum undirvísingarpurtin og sett ringar um tey tingini, ið eru vandamikil fyrri barn titt.

Luffi spælið

Luffi spælið er ein labyrint-røð av smáum luftrørum, sum Luffi skal ígjøgnum fyrri at røkka niður í tær ystu luftbløðurnar - við øðrum orðum alveolirnar. Tað er har niðri, at iltin verður skift út við koltvílti frá blóðinum.

Hvørja ferð Luffi klárar at sleppa ígjøgnum eina labyrint, fær barn titt 20 stig. Tað er ikki heilt lætt at ganga ígjøgnum labyrintina, tí á vegnum mætir Luffi øllum teimum tingunum, sum barn titt móguliga ikki tolir.

Skal Luffi ikki missa liv, er tað týðningarmikið at fáa skotið tey tingini, sum tit í felag hava sett reyðan ring um.

Um barnið ikki klárar at skjóta tey vandamiklastu tingini, eru fimm sekund at umráða seg í at gera av at geva Luffa heilivág.

Tað bláa medisinið virkar beinanvegin við at viðka luftrørin, men batin er stuttur og Luffi missir tí eitt liv.

Tað besta, tit kunnu gera, er at geva Luffa bæði tann brúna og bláa heilivágin. Naa tit tað innan fyrri 5 sekund, missir Luffi onki liv, men kann fara víðari í labyrintin.

Ein hjálpsíða er í spælinum, sum greiðir frá um stiggeving, liv og tal av heilivág skamtum - les hana áðrenn tit byrja spælið.

Peak flow

»Peak flow« er har, sum

barn titt kann føra sína astma dagbók. Pláss er til at mæta »peak flow« bæði morgun og kvöld og føra inn, hvussu nógvast heilivág, ein hevur nýtt ígjøgnum dagin.

Dagbók

Tað kann vera, at læknin fegin vil siggja dagbókina. Tí kanst tú undir »Dagbók« skriva astma dagbókina út á einum printara. Tað er neyðugt fyrri at kunna føra astma dagbók, at tit frammanundan, saman við lækninum, hava lagt eitt max peak flow inn undir »Dagbók«. Her eru somuleiðis hjálpsíður, lesið tær fyrst.

Hver kann brúka Luffa?

Ætlanin við Luffa diskilinum er, at tú kanst ígjøgnumganga, hvat astma er saman við barni timum.

Samstundis gevur spælið møguleika fyrri at spæla og siggja, hvør er skjótastur við tastunum í familjuni ella millum vinfólk. Luffi er ætlað smáum børnum, umleið 5-12 ára aldur.

Systemkrøv

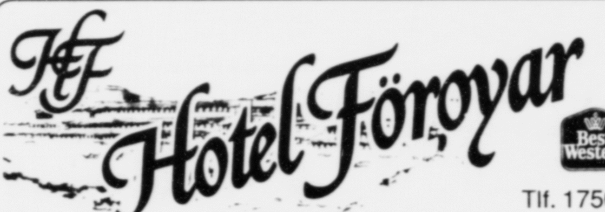
Luffi spælið kann koyrast á øllum PC'arum frá 80286 og uppfeitt, sum er monterað við vanligum UGA korti.

Tað er ein fyrimunur fyrri ferðina í spælinum at leggja tað inn á harddiskin.

Stuttleikið tykkum við Luffa.

Spælið fæst við at venda sær til:

Føroya Astma og Allergifelag, Postsmoga 3151, FR-110 Tórshavn, Com-Data, Brekkutún, Høivík, FR-100 Tórsh. ASTRA, Roskildevej 22 2620 Albertslund

Tlf. 17500
Hotellið við útsýningum

»Candlelight Dinner«

leygarkvöldið 24. februar

Johan Dalsgaard

spælir
Dinnertónleik

Aftaná verður
DANSUR v/ TWILIGHT

Kostnaður kr. 50,-

Til matna verður:

Forrættur:
1/2 honningmelón við salati, skeljadjörung og dippi

Hovudsættur:
T-bone steak við kryddsmøri, salati og bakaðum epli

Kostnaður 135,-

Vinarliga bíleggið borð

Altíð vælkominn á

Hotel Føroyar